

z pouhé skutečnosti zrušení družstva likvidací činí bez ohledu na to, že se tak stalo splynutím (fusi), které jest považováti jen za zvláštní způsob zrušení družstva usnesením společenstva (§ 36 čís. 2 zákona ze dne 9. dubna 1873 čís. 70 ř. z.). Má-li tedy společenstvo splynouti s jiným, musí se usnésti na zrušení a likvidaci (srov. rozh. čís. 9409 sb. n. s.). Tím ovšem pozbývá splynutí (fuse) své právní povahy jako povšechné nástupnictví (universální sukcese) a nelze proto posuzovati souzený případ s hlediska §§ 64 a násl. zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. z., pojednávajících o zcizení pojištěné věci nemovité. Nepřichází zde v úvahu tudíž ani ustanovení § 66 první odstavec uvedeného zákona, na které žalovaná strana poukazuje teprve v dovolání, neboť v souvislosti s předchozím ustanovením § 64 jest »každou jinou změnu v osobě vlastníka« podle § 66 první odstavec hledati v rámci zvláštního (singulárního) nabytí.

Čís. 14760.

Ustanovení § 5 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 241 Sb. z. a n., nelze použítí, prodala-li firma s a m a státní stavební losy.

Nabízení dukátu při prodeji losů jest lákadlem podobného způsobu, jaké bylo zakázáno zákonem ze dne 12. dubna 1935, čís. 75 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1935, Rv I 524/34.)

Žalobce koupil v roce 1928 od žalované 20 československých státních dílčích stavebních losů z r. 1921 za kupní cenu 4.200 Kč. Z toho se měla zaplatiti záloha 1.800 Kč buď najednou, anebo ve splátkách do 6 měsíců a zbytek 2.400 Kč mohl býti zaplacen z výherních aneb amortizačních částek losů. Dále mělo se platiti za každý dílčí los a čtvrtletí 5 Kč k úhradě depositního, evidenčního a manipulačního poplatku jakož i úroků, a zbytku kupní ceny. Žalovaná za to byla povinna zúrokovati složené splátky 6% úroky až do vydání losů. Prodejní list nebyl vystaven. Žalobce zaplatil přímo žalované 2.341 Kč 50 h a losovým agentům při podpisu objednacích listů 600 Kč. V případě, že žalobce doplatil zálohu 1.800 Kč ihned neb nejpozději do měsíce měl obdržeti zlatý dukát. Žalobce přednesl, domáhaje se zrušení uzavřené smlouvy a vrácení toho, co dosud plnil, že uzavřený obchod jest neplatný, poněvadž šlo o koupi losů na splátky. Platí proto zákon z 30. června 1878 čís. 90 ř. z. a § 1 a 2 odst. a), b) uvedeného zákona byly porušeny. Obchodem byl žalobce též poškozen podle § 934 obč. zák., takže jde tu i o neplatnost podle § 879 odst. 4 obč. zák. a § 871 obč. zák. P r v ý s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y : : Předmětem koupě byly losy a šlo o prodej losů provozovaný žalovanou po živnostensku. Podle § 2 zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. z. jedná se o prodej losů na splátky, jakmile se kupní cena nemusí zaplatiti najednou, nýbrž má býti placena po částkách, bez ohledu na to, zda splátky tyto jsou předem pevně určeny a zda jsou na ně obě strany vázány, takže pojem prodeje losů na splátky podle uvedeného zákona jest širší než pojem splátkového obchodu ve smyslu zákona z 27. dubna 1896 čís. 70 ř. z., kterýmžto zá-

konem nebyl zákon čís. 90/1878 nijak obmezen. Předprodejním listem a stvrzením žalované samé jest však dostatečně prokázáno, že kupní cena byla splatna po částkách, neboť i úhrada z očekávané výhry jest ve skutečnosti placením se strany kupujícího a jde jen o zjednodušení manipulace placení. Když kupní cena losů byla podle prodejních podmínek splatna ve více částkách, jest sporný prodej losů posuzovati podle § 2 zák. čís. 90/1878 ř. z. Žalobce v případě doplacení zálohy 1.800 Kč ihned nebo nejpozději do jednoho měsíce měl obdržeti zlatý dukát. Jest při tom lhostejno, zda tento dukát jest označen jako »prémie«, neb kupní cena byla ujednána jak za losy tak i za zlatý dukát. Nešlo tedy o dar, nýbrž o zmenšení kupní ceny o dukát. Tím nebyl jen porušen § 2 zák. čís. 90/1878 ř. z., nýbrž i § 1 téhož zákona, podle něhož jest výslovně zapovězeno zcizovati po živnostensku losy ve spojení s obchodem na splátky, týkajícím se jiných hmot. Zakazuje-li zákon přímo tu kterou smlouvu, to jest smlouvu o ten který předmět, projevuje tím zřejmě, že ji nechce nechati platiti. Jest tedy předmětný obchod nicotný podle § 879 obč. zák. Ježto celý obchod jest nicotným z důvodů věcných, nelze vůbec použití ustanovení § 1432 obč. zák. Žalobce jest naopak oprávněn žádati podle zásady §§ 877 a 934 obč. zák. uvedení v předešlý stav, které v souzeném případě jest provésti tak, že žalovaná vrátí žalobci co od něho přijala jako plnění smlouvy od původu nicotné. **O d v o l a c i s o u d** nevyhověl odvolání. **Z d ů v o d ů:** Smlouva jest nicotná a to pro porušení předpisu § 1 zákona čís. 90/1878 ř. z., ježto jde o obchod splátkový a spojené s ním jednání jiné. Předmětem tohoto právního jednání je zlatý dukát, který není pouhým darem, byť tak byl nazván. Přislíbení dukátu není jednáním bezvýznamným. Jde-li o kupce losů nezkušené v obchodu se slosovatelnými cennými papíry, pak i příslib ten může působiti při uvažování příznivě pro zakoupení losů; k tomu účelu zajisté učiněn tedy jako další lákavá pohnutka obchodu. Nesouhlasí tedy úmluva taková s úmyslem zákonodárcovým chrániti přesnými předpisy koupěchtivé obecenstvo. Nelze ji proto považovati jen za takovou, jež by patřila k jednání hlavnímu, sledujíc nezávadným způsobem jeho účel. Poněvadž jde o smlouvu nicotnou, jest založen žalobcův nárok na vrácení toho, co plnil, kdyby snad nestačilo k založení jeho to, co bylo dříve uvedeno o smlouvě neplatné podle § 2 b) zákona čís. 90/1878 ř. z.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Na podkladě stavu skutkového vyložily nižší soudy správně a ve shodě se stálou judikaturou nejvyššího soudu (srovn. rozh. čís. 11570. 11665 a 12208 sb. n. s.), že šlo o splátkový obchod s losy, jež jest posuzovati podle zvláštních předpisů zákona ze dne 30. června 1878 čís. 90 ř. z. Marně se proto dovolatelka snaží dolíčiti, že jde jen o obchod s cennými papíry na běžný účet, nikoliv o splátkový obchod. K jejím vývodům se jen připomíná, že pojem prodeje losů na splátky ve smyslu zákona čís. 90/1878 ř. z. jest širší, než pojem jiných splátkových obchodů podle zákona ze dne 27. dubna 1896 čís. 70 ř. z., jak bylo podrobně vyloženo již v rozhodnutí čís. 12208 sb. n. s. Ani z ustanovení § 5 zák.

ze dne 10. října 1924 čís. 241 sb. z. a n. o povinnostech bankéřů při úschově cenných papírů nelze nic vytěžiti pro názor dovolatelčin, neboť tam se předpokládá, že bankéř při provozu svého podniku provedl udělený mu příkaz ke koupi cenných papírů, k jejich výměně nebo k jejich úpisu anebo k výkonu odběrného práva k cenným papírům. V souzené věci však žalovaná firma sama prodala žalobci státní stavební losy, takže tu nešlo o udělení a provedení příkazu žalobcova, aby žalovaná firma pro něj koupila cenné papíry spadající podle § 1 odst. 1. pod ustanovení tohoto zákona. Zlatý dukát byl spolu s losy předmětem koupě na splátky. Ježto ujednaná kupní cena byla při tom úhrnková, byl dukát žalobci slíben zdarma a jeho cena nebyla započtena do tržové ceny losů, neboť o bankovním závodě nelze přece rozumě předpokládati, že by sliboval svým zákazníkům zdarma zlaté dukáty a že by si jejich hodnotu nezapočítal do ujednaného plnění kupitelova. Jde tu zřejmě o prostředek směřující k lákání kupců nabízením přídavku při prodeji losů, tudíž o lákadlo podobného způsobu, jaké bylo v poslední době již výslovně zakázáno zákonem ze dne 12. dubna 1935 čís. 75 sb. z. a n. (§§ 1 a 2a). Tento nový zákon neplatí ovšem na souzený případ, ale jde o všeobecnou zásadu, která došla nyní výrazu i zákonem. Ujednaná smlouva se příčila zákazu vyslovenému v § 1 zák. čís. 90/1878 ř. z. a byla proto nicotná podle § 879 odst. 1. obč. zák. (srovnej rozh. čís. 10891 sb. n. s.). Není proto třeba uvažovati o další otázce, jaký význam měla t. zv. předprodejní listina a jaké následky má skutečnost, že žalobci nebyla vydána řádná prodejní listina, nýbrž jen depositní list. Ustanovení § 1432 obč. zák. se nevztahuje na smlouvy nicotné z důvodů věcných, takže jest pro spor nerozhodné, zda a pokud žalovaná splnila své povinnosti z této smlouvy vyplývající.

Čís. 14761.

Osmihodinná pracovní doba.

Práce přes čas vrchního číšníka; její pojem.

Úmluva číšníka se zaměstnatelem o odměně zpropitným a stravou vztahuje se j e n na pracovní dobu osmihodinnou, nebyla-li zaměstnateli povolena práce přes čas.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1935, Rv I 2113/35.)

Podle služební smlouvy mezi žalobcem a žalovaným bylo ujednáno, že žalobce má nárok na zpropitné průměrně denně 10 Kč a nárok na stravu. Žalobce tvrdě, že po dobu služebního poměru u žalovaného konal 2868½ hodin práce přes čas, domáhá se žalobou zaplacení této práce přes čas ve výši žalované pohledávky. Nižší soudy nevyhověly žalobě.

N e j v y š š í s o u d uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.